

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1888. Första Kammaren N:o 20.

Onsdagen den 4 april.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.

Justerades protokollet för den 22 och 28 sistlidne mars.

Anmäldes och bordlades
statsutskottets memorial:

n:o 32, med förslag till åtskilliga stadganden, hvilka böra införas i det nya reglementet för riksgäldskontoret; och

n:o 33, om anvisande af de i regeringsformens 63 § föreskrifna kreditivsummor;

bevillningsutskottets memorial n:o 7, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande 1 punkten af utskottets betänkande n:o 4, angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter; äfvensom

lagutskottets utlåtande n:o 36, i anledning af gjorda framställningar om ändringar i förordningen angående patent den 16 maj 1884 och lagen om skydd för varumärken den 5 juli samma år.

Föredrogos å nyo och hänvisades till statsutskottet Kongl. Maj:ts nedannämnda, den 28 sistlidne mars bordlagda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående byte af mark emellan Carlbergs kungsgård och Stockholms stad;

2:o) angående ersättning i vissa fall åt värnpligtige för inställelse vid inskrifningsförrättningar och samlingsplatser; äfvensom

3:o) angående anvisande af anslag till godtgörande af bergarlön för monitorn Thordön.

Föredrogos, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran, statsutskottets den 28 mars innevarande år bordlagda utlåtanden n:o 29 och 30.

Föredrog och företogs punktvis till afgörande statsutskottets den 28 sistlidne mars bordlagda memorial n:o 31, med anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga frågor rörande anslagen under fjerde hufvudtiteln.

1 punkten.

Den föreslagna voteringspropositionen godkändes.

2 punkten.

Bifölls.

3—6 punkterna.

De föreslagna voteringspropositionerna godkändes.

Föredrog, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran bankoutskottets den 28 i nästförflutna månad bordlagda utlåtande n:o 7.

Efter föredragning af bankoutskottets den 28 nästlidne mars bordlagda memorial n:o 8, med förslag till omröstningsproposition i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om användandet af riksbankens vinst för år 1887, godkändes den föreslagna omröstningspropositionen.

Föredrog, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran sammansatta banko- och lagutskottets den 28 sistförflutne mars bordlagda utlåtande n:o 1.

Justerades tre protokollsutdrag för detta sammanträde.

Onsdagen den 4 April.

3 N:o 20.

På framställning af herr grefven och talmannen beslöts, att de ärenden, som denna dag bordlagts första gången, skulle sättas främst på fördragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2,58 e. m.

In fidem
A von Krusenstjerna.

Torsdagen den 5 april.

Kammaren sammanträdde kl. 1 e. m.

Upplästes ett inlemnadt läkarebetyg af följande lydelse:
Att herr landshöfdingen *H. A. Widmark* är af sjukdom hindrad att deltaga i Riksdagens förhandlingar, betygar
Stockholm den 5 april 1888,

P. J. Wising,
med. dir och prof.

Föredrogos, med bordlades å nyo, på flere ledamöters begäran, statsutskottets nästlidne dag bordlagda memorial n:is 32 och 33.

Föredrogos och företogs punktvis till afgörande bevillningsutskottets under gårdagen bordlagda memorial n:o 7, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande 1 punkten af utskottets betänkande n:o 4, angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter.

*Ifrågasatt
skrifvelse an-
gående vilkor
för anlägggan-
de af telefon-
ledning mel-
lan vissa
orter.*

1 punkten.

Herr Reuterswärd: Angående den af bevillningsutskottet framställda voteringspropositionen har jag haft en mot utskottets afvikande mening och därför afgifvit min reservation. Jag anser att då kamrarne stannat i olika beslut i en bevillningsfråga och dessa beslut äro af den beskaffenhet att de icke kunna sammanjemkas, så är det utskottets skyldighet att uppställa de båda skiljaktiga besluten, det ena till ja- och det andra till nej-proposition, till gemensam votering. Men dessa beslut skola i sin

helhet och ej stympade utgöra föremål för en sådan votering. Så har bevillningsutskottet likväl icke här gått till väga, utan utskottet har brutit ut en del af Andra Kammarens beslut och föreslår gemensam votering deröfver, under det att utskottet förklarar att öfver den borttryckta delen af Andra Kammarens beslut icke kan voteras. Då Andra Kammaren i ett och samma beslut dels intagit den beskattning, hvarom beslutet handlar, men föreslagit denna beskattning på helt olika grunder än dem som i den kongl. propositionen finnas angifna, och dels i samma beslut inryckt förslag om en underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t i ämnet, så anser jag att bevillningsutskottet icke har härvidlag rätt förfarit. Jag stöder mig härvid på 69 § regeringsformen, som innehåller: »Då statsutskottets förslag rörande antingen statens reglerande eller bevillingens derefter lämpade hela belopp — — — till pröfning hos Riksdagen förehafves, gälle hvad angående behandlingen af utskottets afgifna förslag uti riksdagsordningen stadgas. Fatta kamrarne stridiga beslut, som ej varda sammanjemkade, skola kamrarne hvar för sig rösta om de olika beslut, hvari hvardera förut stannat.» Och sedermera säger 71 §: »på enahanda sätt förfares jemväl der kamrarne sig icke förena om grunderna för någon bevillning, sättet för deras tillämpning eller bevillingens fördelning till utgörande». Här har icke den ena kammarens beslut, sådant det blifvit affattadt, blifvit stäldt emot den andras, utan blott en del af Andra Kammarens beslut har stälts emot Första Kammarens. Det kan visserligen synas vara af mindre betydelse i en så obetydlig fråga som denna, men det gäller dock en ny beskattning, och sådana frågor få icke godtyckligt behandlas eller beslut tillkomma på sidan af grundlagen. Jag påstår, att när det föreligger en kongl. proposition eller en enskild motion och den ena kammaren afslår den, under det att den andra fattar ett beslut, som i grunden strider emot det ursprungliga förslaget, så ligger redan deri ett hinder för gemensam votering, enär medkammaren aldrig varit i tillfälle att pröfva det nya förslaget. Jag är derföre af den mening, att utskottet bort hos Riksdagen anmäla detta förhållande och förklarar, att som kamrarnes beslut äro af den beskaffenhet, att de icke kunna sammanjemkas, och den ena kammaren fattat ett beslut, öfver hvilket icke kan voteras, så anser utskottet frågan hafva förfallit. Till hvilka oegentligheter skulle det icke leda om man sloge in på den väg som utskottet nu beträdt och det blefve praxis, att utskottet finge rättighet att till voteringsproposition framställa ett helt annat förslag än det, som endera af kamrarne ordagrant beslutat.

Jag vill emellertid icke framställa något yrkande, utan önskade att Första Kammarens ledamöter ville yttra sig i denna viktiga principfråga, och skall sedermera, om anledning dertill förekommer, framställa mitt yrkande.

*Ifrågasatt
skrifvelse an
gående vilkor
för anläggande af telefon-
ledning mellan vissa
orter.
(Forts.)*

*Ifrågasatt
skrifvelse an-
gående villkor
för anläggning
de af telefon-
ledning mel-
lan vissa
orter.
(Forts.)*

Herr Adelsköld: Den fråga, som föreligger, är af icke så litet underlig beskaffenhet. Kongl. Maj:t föreslår en allmän skatt på hvarje enskild telefon som står i förbindelse med en centralstation. Första Kammaren afslår detta Kongl. Maj:ts förslag. I Andra Kammaren åter framställes af herr Rydin, understödd af andra ledamöter, ett annat förslag, som går ut på att beskatta en del telefonbolag, som anses konkurrera med statens telegraf, men icke enskilda telefoninnehafvare, och derjemte att aflåta skrifvelse till Kongl. Maj:t rörande ett slags monopolisering af vissa telefonlinier för statens räkning. Detta är, som herrarne torde finna, två fullkomligt skilda saker. Kongl. Maj:t har föreslagit beskattning på hvarje enskild telefon. Andra Kammaren åter vill hafva en kollektiv skatt på vissa bolag, som konkurrera med statens telegrafverk. Bevillningsutskottet, som haft frågan till behandling, har å sin sida funnit att en del af frågan, den nemligen som rör skrifvelsen till Kongl. Maj:t om förbehåll af statens rätt till vissa ledningar, icke kan blifva föremål för sammanjemkning eller afgöras genom gemensam votering och anser således denna del af frågan förfallen, men hemställer deremot om bifall till den andra delen af frågan, det vill säga skatten på vissa telefonbolag.

Det kan ju äfven vara af intresse att höra huru en så framstående statsrättslärare som professor Rydin i Upsala tänker om liknande frågor.

I sitt arbete »Svenska Riksdagen» å sid. 245 yttrar han följande: »Vid fråga om framställande af förslag till ändring i hvad som blifvit föreslaget, vare sig i kongl. propositioner eller i enskilda motioner eller i utskottsbetänkanden, gäller, att hvarje ändringsförslag, det må framställas af utskott vid dess behandling af frågan eller af enskild riksdagsman i kammare, skall hålla sig inom den väckta frågans gränser och ej innebära nya frågor, emedan sådana ej kunna framställas i annan ordning än den, som för motions väckande är bestämd.» Vidare yttrar professorn litet längre ned sid. 249: »Den hos oss gällande ordning kan ej anses såsom fullt lämplig. Den lemnar icke något skydd emot de öfverrumplingar, som kunna beredas derigenom, att man förmedelst ett först under diskussionen framställt och sinnesstämningen för ögonblicket tiltalande ändringsförslag kan bringa till stånd ett mindre välbetänkt beslut.» Då sålunda enligt mitt förmenande Kongl. Maj:ts proposition, såsom den förelegat, de facto afslagits af båda kamrarna och Andra Kammaren bifallit ett förslag, hvilket enligt den auktoritet, i sådana frågor, som jag nu haft äran citera, måste anses vara ett tillägg, som afser annat än hvad propositionen innehåller, och som således icke lärer kunna grundlagsenligt framställas i annan ordning, än den som för motions väckande är bestämd, och då äfven utskottet ansett, att Andra Kammarens beslut i sin helhet icke enligt grundlagen kan blifva före-

mål för sammanjemkning eller gemensam votering utan föreslagit till uteslutning en del, hvarom icke kan gemensamt voteras, samt derigenom möjligen skulle kunna inträffa, att man vid den gemensamma voteringen bifölle ett beslut, som ingendera af kamrarne fattat, och sålunda kanske just fastnade i snaran af en sådan »öfverrump-ling» hvarigenom, såsom professor Rydin i Upsala säger, »man förmedelst ett först under diskussionen framställt och sinnesstämningen för ögonblicket tilltalande ändringsförslag kan bringa till stånd ett mindre välbetänkt beslut», och då jag dessutom anser bevillningsutskottets tillvägagående att utan vidare stryka en del af en kammares beslut kunna, om det godkännes, leda till de betänkligaste konsekvenser; så får jag för min del instämma med herr Reuterswärd, hvars yttrande jag i öfrigt till alla delar biträder.

*Ifrågasatt
skrifvelse an-
gående vilkor
för anläggning
de af telefon-
ledning mel-
lan vissa
orter.
(Forts.)*

Herr Unger, Magnus: Herr grefve och talman, mine herrar!

Då naturen af en bevillningsfråga, hvilken, i händelse af olika beslut af kamrarne, är enligt lag underkastad gemensam votering, icke lärer kunna förändras derigenom, att i beslutet om ifrågasatta bevillningen jemväl inrymmes skrifvelseförslag, som icke lagligen kan göras till föremål för gemensam votering, så ock då Andra Kammarens här ifrågavarande beslut i sjelfva bevillningsfrågan icke, såsom herr Reuterswärd förmenat, utgör ett nytt förslag, utan endast en modifikation af Kongl. Maj:ts i ämnet afgifna nådiga proposition, hvilken i sig innefattar, bland annat, hvad Andra Kammaren i hufvudsaken beslutat, kan jag för min del icke annat finna, än att bevillningsutskottet rätteligen förfarit, då utskottet, på sätt som skett, förklarat fråga om skrifvelse till Kongl. Maj:t hafva förfallit samt till afgörande medelst gemensam votering hänskjutit sjelfva bevillningsfrågan, hvadan jag ock tager mig friheten vördsamt framställa yrkande om bifall till bevillningsutskottets förevarande memorial.

Herr Sundberg: I motsats mot den siste ärade talaren, måste jag uttala den mening att utskottet icke riktigt förfarit. Det är visserligen sant, att tvifvel kan uppstå, huruvida denna fråga genom kamrarnes olika beslut är en förfallen fråga eller en fråga, som skall afgöras genom gemensam votering. Men låtom oss också antaga det senare, så måste likväl, enligt mitt förmenande, för att den gemensamma voteringen skall vara fullt grundlagsenlig, Andra Kammarens beslut i dess helhet ställas upp mot Första Kammarens beslut likaledes i dess helhet; ty att stycka ett fattadt beslut och säga att en del deraf hör under gemensam votering, men att en annan del icke gör det, det anser jag vara en praktik, som kan leda till ganska vådliga följder. Emellertid, när nu Andra Kammaren, hvilken beslutet närmast rör, särskildt med afseende å den vikt, den lägger eller icke lägger på

den samma beslut åtföljande skrifvelsen, redan godkänt voteringspropositionen, vill jag för min del icke motsätta mig densamma och har intet yrkande att framställa, men jag har blott velat uttala min åsigt, emedan jag fortfarande håller på, att bevillningsutskottets förfarande i denna del icke varit fullt korrekt.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, lades förevarande punkt till handlingarna.

2 punkten.

*Förslag till
voteringspro-
position rö-
rande telefon-
skatt.*

Herr Forssman: Jag tillåter mig föreslå en liten redaktionsförändring i denna punkt. Jag föreslår att orden »omförmälda betänkande i andra raden måtte utbytas mot »dess betänkande n:o 4», såsom mera exakt uttryckande hvad som afses. Jag beder att få upplysa, att Andra Kammaren redan fattat samma beslut som det, jag här tagit mig friheten föreslå.

Efter härmed slutad öfverläggning blef den af utskottet i punkten föreslagna voteringsproposition godkänd med den ändring, att i ja-propositionen orden »omförmälda betänkande» utbyttes mot orden: »dess betänkande n:o 4.»

Föredrogs, men bordlades å nyo, på flere ledamöters begäran, lagutskottets under gårdagen bordlagda utlåtande n:o 36.

Föredrogs å nyo och biföllos statsutskottets nedannämnda den 28 sistlidne mars och under gårdagen bordlagda utlåtanden; n:r 29, i anledning af väckta motioner om upplåtelse af odlingslägenheter å kronoparkerna i Norrland; och n:o 30, i anledning af väckt motion om inlösen till statsverket af vissa frälseskatteräntor.

*Ifrågasatt
inrättande af
ytterligare af-
delningskon-
tor af riks-
banken.*

Föredrogs å nyo bankoutskottets den 28 nästföretgångne mars och sistlidne dag bordlagda utlåtande n:o 7, i anledning af väckta motioner om inrättande af ytterligare afdelningskontor af riksbanken.

Friherre Åkerhielm: Såsom torde vara bekant för de ledamöter af kammaren, hvilka haft tillfälle att sätta sig in i det föreliggande betänkandet, har af utskottets ledamöter det öfvervägande flertalet af dem, som insatts från denna kammare, omfattat en från utskottets hemställning afvikande mening. Jag anhåller att få påpeka denna särskilda afvikande mening, emedan det synes mig vara af vigt att kammaren, innan beslut här fattas, öfverväger hvad ett bifall skulle innebära.

Det är mig veterligen första gången, och jag hoppas att det måtte blifva den sista, som från Riksdagens bankoutskott förslag väckts att i en så vigtig fråga som denna, hvilken rör Riksdagens beslutanderätt angående valet af de orter, der tilläfventyrs afdelningskontor af Riksbanken böra förläggas, äfvensom sättet för dessas organisation, öfverlemna den bankens principal Riksdagen tillkommande beslutanderätten åt de fullmäktige, Riksdagen har att hvarje år ånyo och, der så pröfvas skäligt, till nyas utse. Jag tror nog att Riksbankens styrelse vinner på att få *sådana* förtroendeuppdrag, som stärka deras ställning i och till banken och allmänhetens tillit till densamma, men den förklarar deremot på att få till sig hänskjutna sådana graunlaga frågor, i hvilka de lokala intressena icke kunna ena sig, icke våga göra sig gällande inom Riksdagens begge kamrar. Det ligger därför, på sätt sju af denna kammarens ledamöter i utskottet uppfattat saken, något principiellt origtigt i att åt de nyval underkastade bankofullmäktige öfverlemna den Riksdagen beslutande rätt, Riksdagen ej kan sjelf komma till rätta med. På grund af hvad jag nu i korthet anført, hvilket dock torde vara tillräckligt, vill jag göra det yrkande, som ligger i den afgifna reservationen, nemligen att kammaren måtte afslå bankoutskottets nu föredragna hemställen och samtliga vid denna riksdag i ärendet väckta motioner.

*Ifrågasatt
inrättande af
ytterligare af-
delningskon-
tor af riks-
banken.
(Forts.)*

Herr Unger, Adolf: Ehuru jag mycket väl vet, att jag med mitt ord från denna plats icke kan i ringaste mån inverka på frågans utgång i den riktning, jag anser önskvärd, har jag dock ansett det vara min skyldighet, att, efter som jag är den ende af de utaf Första kammaren i bankoutskottet insatte ledamöter, hvilken inom utskottet biträdt den åsigt, som fått sitt uttryck i föreliggande betänkande, angifva de skäl, som dertill varit för mig bestämmande.

Det torde icke från något håll förnekas, att den allmänna meningen såväl inom Riksdagen som i landet, för att ej tala om den hos bankofullmäktige, är den, att de enskilda bankernas sedelutgifningsrätt bör efter hand upphöra och i stället af riksbanken öfvertagas. Då nu Riksdagen en gång har beslutat att återtaga rätten för de enskilda bankerna att utgifva femkronesedlar och äfven åt Kongl. Maj:t öfverlemnad att besluta om indragning af tiokronesedlarne, då sådant kunde finnas lämpligt, så lider det väl intet tvifvel, att äfven en indragning af tiokronesedlarne snart kommer att ega rum. Detta är väl endast en tidsfråga. Kongl. Maj:t har ju ock vid beviljandet af de senaste oktrojerna inskränkt dessa till 1893 års slut, hvarför man kan taga för gifvet, att före 1893 års utgång rätten att utgifva tiokronesedlar kommer för de enskilda bankerna att upphöra. Det är naturligt, att när detta inträffar, så kommer en hel del af de enskilda bankernas afdelningskontor i orterna att indragas, och jag tror, att det vore

*Ifrågasatt
inrättande af
ytterligare af-
delningskon-
tor af riks-
banken.
(Forts.)*

mycket olämpligt, om vi då icke hade det ordnadt så, att riks-
banken vore i stånd att öfvertaga den rörelse, som dessa afdel-
ningskontor förut bestridt. Detta är det hufvudsakligaste skälet,
hvarför jag biträdt den uti betänkandet uttryckta åsigten, att
ytterligare ett afdelningskontor af riksbanken borde redan nu in-
rättas.

Men härtill kommer nu äfven ett annat skäl, nämligen att,
eftersom riksdagen förra året beslutat en ändring af §§ 5 och 6
i reglementet för riksbanken, i syfte att bereda en ökning af riks-
bankens sedelutgifningsrätt och det nu befinnes, att den obegag-
nade sedelutgifningsrätten detta år uppgått till icke mindre än
30 à 40 millioner kronor, så synes mig detta bevisa, att riksdag-
ens afsigt varit att stärka riksbankens ställning i sådan rigtning,
att flera afdelningskontors anläggande skulle blifva möjligt. Och
att det både från riksbankens och från det allmännas synpunkt
vore fördelaktigt, att riksbanken blefve i tillfälle att genom en
utvidgad rörelse använda de stora fonder, som för närvarande
ligga hopade, hvarom den obegagnade sedelutgifningsrätten bär
vittne, torde icke kunna bestridas. Visserligen har man sagt, att
afdelningskontoren hittills icke skulle lemnat så lysande resultat,
att det kunde vara skäl att inrätta ändå flera sådana, men af de
sista tillgängliga uppgifterna i detta afseende finner man, att, då
hufvudkontoret lemnat 4,5 procent ränta på sitt kapital, har intet
bland afdelningskontoren lemnat mindre än 3,46 procent, hvarför
resultatet icke torde få anses så dåligt. Man skulle kunna tycka
det vara bättre att bereda riksbanken tillfälle att på detta sätt
göra räntebärande medel, som nu ligga obegagnade i bankens
hvalf.

Hvad beträffar de af *bankofullmäktige* anförda skälen mot
inrättandet af något nytt afdelningskontor, så tyckas mig dessa
vara af mera tillfällig än principiell natur. Ty bankofullmäktige
hafva icke kunnat säga, att det icke skulle vara till gagn för
landet att inrätta ytterligare något afdelningskontor, och de hafva
ej heller kunnat säga, att icke riksbanken skulle ega förmåga att
uppbära bördan af ytterligare afdelningskontor. Det skulle också
hafva varit desto svårare för fullmäktige att säga något sådant
som fullmäktige nyligen i ett till sammansatta banko- och lag-
utskottet inlemnadt utlåtande med anledning af en inom detta
utskott behandlad motion rörande de enskilda bankernas sedel-
utgifningsrätt yttrat:

»Att rätten till utgifvande af banksedlar bör ifrån de enskilda
bankerna öfvergå till riksbanken ensam, hafva fullmäktige redan
förut framhållit såsom önskvärdt. I afseende härå torde det göra
till fyllest att hänvisa till de utlåtanden, som af fullmäktige af-
gifvits dels öfver bankkomiténs af 1882—83 yttrande och förslag,
dels ock öfver herr S. Johnssons m. fl. vid 1885 års riksdag
väckta motion i ämnet. Fullmäktige vidhålla fortfarande sin

sålunda uttalade åsigt derom, att från synpunkten af riksbankens förmåga eller styrka att ensam öfvertaga sedelutgifningen intet hinder synes möta för att snart erhålla en slutlig lösning i det syfte motionärerna angifvit af den sedan länge på dagordningen stående så kallade bankfrågan, samt att den allmänna rörelsen icke bör befaras deraf komma att lida någon rubbning i sin jemna fortgång, om reformen genomföres varsamt och med iakttagande af hvad i öfrigt kan finnas lämpligt Dessutom tillåta sig fullmäktige erinra att, sedan frågan sist behandlades, genom den år 1887 vidtagna ändringen af §§ 5 och 6 i bankoreglementet riksbankens sedelutgifningsrätt blifvit i ej ringa mån utvidgad. På frågan, inom hvilken tid och under hvilka förutsättningar i ena eller andra afseendet den sålunda föreslagna åtgärden må anses böra vidtagas, hafve fullmäktige så mycket mindre anledning att inlåta sig, som densamma icke i motionen blifvit till pröfning upptagen.»

*Ifrågasatt
inrättande af
ytterligare af-
delningskon-
tor af riks-
banken.*

(Forts.)

Då bankofullmäktige yttrat sig på sådant sätt, kan man väl icke gerna tänka, att de nu skulle rygga tillbaka för inrättandet af ett nytt afdelningskontor, då man vet, att ett sådant icke tager i anspråk mer än två à tre millioner kronor, och man tillika vet, att banken för närvarande eger en obegagnad sedelutgifningsrätt på 30 till 40 millioner kronor. Under sådana omständigheter kan ett nytt kontor icke med afseende på riksbankens förmåga betyda mycket.

Bankofullmäktiges skäl hafva nu först och främst varit det, att man borde afvakta antagandet af en ny banklag. Detta skäl hafva emellertid fullmäktige åberopat flere gånger förut, allt sedan den stora bankkomitén tillsattes, för att afstyrka väckta förslag om nya afdelningskontors inrättande, men icke för ty har det ena kontoret efter det andra kommit till stånd, hvilket väl måste anses tyda derpå, att Riksdagen icke fäster så synnerlig vikt vid *det* argumentet.

Det andra skälet skulle väl vara det, att det vore något ovanligt att anlägga nya afdelningskontor två år å rad. Detta argument torde dock icke vara så synnerligen mycket värdt, då jag tror, att man kan vara ense om, att det nu icke skulle möta några egentliga svårigheter att inrätta ett sådant kontor.

Bankofullmäktige hafva också sagt, att de icke ville inlåta sig på denna sak förr, än de finge af erfarenheten pröfvadt, huru förhållandena gestaltade sig vid det nya afdelningskontoret i Kalmar, hvars inrättande beslöts i fjor och för hvilket gäller ett något olika reglemente än för de öfriga. Ja, det är sant, att det kunde vara att afvakta resultatet af detta försök, men just därför att bankofullmäktige sagt sig tveka, om det vore det rätta systemet eller icke, som nu tillämpas i Kalmar, har utskottets majoritet icke satt i fråga, att det nya kontor, som nu föreslås, ovilkorligen skulle inrättas efter detta system, utan lemnat fritt åt full-

Ifrågasatt
inrättande af
nyterligare af-
delningskon-
tor af riks-
banken.

(Forts.)

mäktige att afgöra, om det skulle ordnas efter det gamla eller nya systemet.

Hvad *reservanterna* invändt mot utskottets förslag synes mig icke hafva så mycket att betyda. En af reservanterna, med hvilken ännu en förenat sig, säger bland annat, att det ser ut, som om majoriteten i utskottet icke funnit någon af de platser, som nu föreslagits, lämplig för kontorets anläggande, efter som den icke tillstyrkt en enda af dessa 13 motioner. Jag tror mig dock kunna säga, att bland utskottets majoritet fast hellre den åsigten gjort sig gällande, att kanske alla de föreslagna platserna voro i behof af ett afdelningskontor, men då det icke kunde komma i fråga, att anlägga kontor på alla dessa 13 platser, beslöt man sig för att taga endast *ett* och tyckte att det vid sådant förhållande kunde gå för sig att åt bankofullmäktige uppdraga att sjelfve bestämma, hvarest platsen därför skulle vara. Vid 1884 års riksdag förekom inom utskottet en liknande fråga, och då yttrade bankoutskottet med afseende på bestämmandet af lämplig plats för blifvande afdelningskontor, att då en fullständig utredning samt uppgörande af en plan med afseende på de orter inom riket, hvarest med hänsyn till belägenheten, rörelsens behof o. s. v. afdelningskontor böra förläggas, synes utskottet böra föregå hvarje vidare beslut om nya afdelning-kontors inrättande och då *»bestyret härmed tvifvelsutän lär kunna med största sakkänedom fullgöras af de riksdagens förtroendemän, hvilka hafva riksbankens styrelse och förvaltning sig anförtrodd o. s. v.»*

Man hörde då icke talas om att utskottet därför, att det sålunda yttrat sig, svikit det förtroende, som man hade rätt att sätta till utskottet, att det skulle grundligt utreda en förekommande fråga. Det är också endast samma företroende till fullmäktige i samma sak, utskottet nu uttalat.

Det stora flertalet reservanter hafva också funnit sig böra påpeka, såsom de uttryckt sig, »det synnerligen olämpliga i den af utskottets flertal påfunna utvägen att från riksbankens principal, Riksdagen, på de hvarje år grundlagsenligt omval underkastade fullt äg ige vältra bördan af ansvaret för utväljande af plats för det nya kontoret.» Förra gången, då man ju beslöt att vältra samma börda öfver på bankofullmäktige, nemligen att utreda frågan om lämpligaste läget för ett afdelningskontor, då hördes emellertid intet af detta tal.

Hvad beträffar den uti den reservationen förekommande insinuationen, att bankofullmäktige icke skulle hafva tillräcklig sjelfständighet att kunna *opartiskt* döma i ärendet, så får jag säga, att jag tror, att bankofullmäktige icke gjort sig deraf förtjente. Jag anser tvärtom fortfarande att bankofullmäktige äro mest kompetenta att kunna uppgifva den lämpligaste platsen för det nya afdelningskontoret.

Det skulle väl kunna låta tänka sig, att några af kammarens ledamöter, hvilka i öfrigt dela den åsigt i ämnet, jag biträdt. dock skulle föredraga att återremittera frågan till utskottet för att utskottet måtte yttra sig öfver hvilken plats vore lämpligast. Då skulle emellertid, förmodar jag, gå så till, att utskottet ändå uppdroge åt bankofullmäktige att yttra sig derom, och jag är viss om, att deras utlåtande skulle blifva för utskottet bestämmande, likasom ock sedan för kammaren, så att i sak torde en sådan återremiss icke hafva något att betyda. Här gäller det ju för öfrigt endast en detaljfråga, som borde kunna med trygghet öfverlemnas till fullmäktige. I hufvudsaken, synas reservanterna hafva haft föga att anmärka.

*Frågasatt in-
rättande af
ytterligare af-
delningskon-
tor af riks-
banken.*

(Forts.)

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Herr Törneblad: Jag hade ej tänkt, att någon af bankofullmäktige skulle behöfva yttra sig i frågan, då de från Första Kammaren i utskottet insatt ledamöterna nästan samfällt reserverat sig mot dess hemställan, men då de af bankofullmäktige framlagda skälen blifvit gjorda till föremål för granskning, har jag ansett mig böra säga något till utredning af frågan.

Till en början ber jag att få fästa mig vid hvad den siste ärade talaren anförde derom, att det af bankofullmäktige återopade skälet, det banklagstiftningen i dess helhet ännu icke vunnit sin lösning, ej borde på något sätt vara bestämmande för den föreliggande frågans utgång, därför att Riksdagen flere gånger visat sig underkänna detta skäl genom att ånlock inrätta afdelningskontor. Detta förhållande synes mig icke böra på minsta vis föranleda kammaren att åter mot både fullmäktiges och kammarens utskottsledamöters bestridande fatta ett dylikt beslut. Ty om detta skäl har sin giltighet — och det torde icke kunna nekas att, innan bankfrågan i dess helhet blifvit slutligen löst, det är något vanskligt att votera det ena afdelningskontoret efter det andra, såsom ock bankoutskottet förut erkänt — då böra icke Riksdagens vid särskilda tillfällen gjorda uttalanden i ämnet blifva för framtiden så bestämmande, att det blifver efter voteringarne och ej efter skälen, som riksbankens verksamhet ordnas. Dock ber jag dessutom att särskildt få erinra, att hvad de två senast inrättade afdelningskontoren beträffar, så har verkligen det ena af dem blifvit inrättadt efter förslag af bankofullmäktige, på det att fullmäktige måtte komma i tillfälle att i och genom detta kontor få pröfvadt, huruvida ett nytt system skulle kunna med fördel tillämpas på afdelningskontoren. Inrättandet af detta kontor, det i Kalmar, kan således icke sägas innebära det ringaste underkännande af vigten utaf det anförda skälet, att bankfrågan ännu icke blifvit löst. Strängt taget återstår då endast kontoret i Jönköping, och huru mycken vigt man än må vara benägen att tillerkänna utgången af en eller annan gemensam votering, är det

*Ifrågasatt in-
rättande af
ytterligare af-
delningskon-
tor af riks-
banken.*

(Forts.)

väländock för mycket begärdt, att densamma skall blifva afgörande för all framtid.

Den föregående talaren nämnde också, att de skäl bankofullmäktige anfört vore af en mera tillfällig natur. Ja, det är sant, att de äro af en tillfällig natur, så till vida som hufvudskälet varit, att fullmäktige ville se, huru det nya systemet verkade i fråga om det kontor, som nu nyligen inrättats. Men det är emellertid också fullmäktiges vissa öfvertygelse, att, i händelse afdelningskontor skulle inrättas på det ena stället efter det andra i enlighet med det gamla systemet, detta skulle innebära en så stor våda för riksbankens framtid, att fullmäktige måste på grund af sin ställning deremot uttala de allvarligaste föreställningar och varningar. Å andra sidan hafva dock fullmäktige icke sagt, att det nya system, som blifvit tillämpadt vid afdelningskontoret i Kalmar, redan är så fullt och färdigt, att man icke skulle behöfva ännu någon tids erfarenhet, innan man fastslår detsamma i alla dess detaljer. Men i afseende på valet mellan det nya systemet med inskränkt utlåningsrätt och det gamla med en mera vidsträckt förefinnes, så vidt jag vet, hos de nuvarande bankofullmäktige icke den allra ringaste tvekan, utan om meningen är den, att så småningom inrätta afdelningskontor i samtliga residensstäder med den mer eller mindre tydligt uttalade baktanken, att riksbanken skulle öfvertaga ej blott de enskilda bankernas sedelutgifningsrätt, utan äfven deras rörelse i öfrigt, hvarvid det gamla systemet skulle följas, så vore det för riksbanken omöjligt att fullgöra de anspråk, som komme att ställas på densamma.

Jag ber dessutom att få erinra om, att den omsorg om riksbanken, hvilken Riksdagen visar genom att till banken öfverlemnade den ena årsvinsten efter den andra, den liknar ungefär den moders ömma omsorg, som så hårdt sluter barnet i sina armar att det till sist förqväfvets, ty riksbanken förstärkes icke genom att få många årsvinster till sig öfverlemnade, utan derigenom att dess rörelse ordnas så nära som möjligt i öfverensstämmelse med en centralbanks uppgift, med dess pligt att uppehålla hvad man kallar myntvärdet eller med andra ord sedelvärdet och sörja för fullgörandet af sina förbindelser, och, skulle jag vilja tillägga, derigenom att man bereder banken en lokal, der densamma kan med trygghet utöfva sin rörelse. Men gifver man banken årsvinsterna och på samma gång förgrenar dess rörelse till det ena afdelningskontoret med vidsträckt utlåningsrörelse efter det andra, så, långt i från att förstärka, försvagar man tvärtom riksbankens ställning. Derest sålunda afdelningskontor skola inrättas — hvilket är min öfvertygelse, om åt dem kan beredas en ställning någorlunda likartad med hvad i utlandet är sed — bör sådant ske efter ett mycket varsamt system och med användande af de inskränknings, mer eller mindre modifierade allt efter omständigheterna, som kunna finnas lämpliga. Härmed har just nu

gjorts försök vid afdelningskontoret i Kalmar, för att kunna på det sättet tillmötesgå de allmänt uttalade önskningarna om inrättande af ytterligare afdelningskontor. Men tror man, att riksbanken skall genom anläggande af afdelningskontor i närmaste framtiden kunna ersätta alla de enskilda bankernas kontor, då gör man sig skyldig till ett stort misstag. Riksbanken kan nemligen icke hafva så många afdelningskontor som de enskilda bankerna, hvilka för ett par år sedan hade, om jag rätt minnes, mellan ett- och tvåhundra. Detta är omöjligt. Riksbanken får på annat sätt sörja för sina sedlars spridning.

Ifrågasatt inrättande af ytterligare afdelningskontor af riksbanken.

(Forts.)

Hvad slutligen beträffar den omtalade oanvända sedelmassan, så är det nog riktigt, att densamma efter de nya grunderna blifvit större, men detta beror till en stor del derpå, att riksbankens förhållanden till utlandet under allra senaste tiden varit synnerligt goda, så att dess metalliska kassa från att förut med möda hafva kunnat uppehållas till 15 millioner kronor har stigit ända till öfver 20 millioner. Detta förhållande är dock naturligtvis af mer eller mindre tillfällig natur och i samma mån våra lån mera hastigt återbetalas, minskas helt naturligt den metalliska kassan och dermed äfven förmågan att hålla en stor sedelmassa i omlopp. Det vore därför oförsigtigt om man på grund af de för ögonblicket gynsamma förhållandena skulle bygga för stora förhoppningar på framtiden och sålunda för mycket rätta sig efter de förra.

Till sist ber jag att få anmärka, att om beslut fattas om inrättande af ett nytt afdelningskontor, ehuru fullmäktige uttalat en önskan att så ej måtte ske, detta beslut dock bör fattas så, att det blifver Riksdagen sjelf, som har att i sista hand afgöra, hvar detsamma bör förläggas, ty det är en högst väsentlig skillnad mellan det att bankoutskottet någon gång har velat åt fullmäktige uppdraga den förberedande utredningen af en fråga och det att Riksdagen skulle åt fullmäktige öfverlemnas att *slutligen* afgöra en så ömtålig sak som den nu förevarande, hvilken till och med i Riksdagen visat sig kunna framkalla de mest stridiga intressen.

Jag har intet yrkande att göra, men min åsigt i frågan torde temligen klart framgå af hvad jag nu yttrat.

Herr Nyström: Det är så godt som allmänt antaget af Riksdagen, bankofullmäktige och bankoutskottet, att sedelutgifningsrätten skall frångå de enskilda bankerna och öfverflyttas på riksbanken men att det skall ske med stor varsamhet. Allt detta gillar jag, och det är i sådant syfte jag vill säga några ord. De enskilda bankernas oktroj och kanske sedelutgifningsrätt upphöra innan 1893. Stora omstörtningar komma att ske, om icke saken är mycket väl förberedd dessförinnan. Jag kan icke förstå det argument, som bankofullmäktige här framställt till försvar för jag vet icke hvad. Ena stunden tala de om att de icke hafva

*Ifrågasatt in-
rättande af
ytterligare af-
delningskon-
tor af riks-
banken.*
(Forts.)

något emot inrättande af afdelningskontor och den andra stunden motsätta de sig inrättandet af sådana. Så har det varit i flera år. Så var det när fråga väcktes om kontoren i Vexjö, Östersund, Jönköping och Kalmar. Under den tid af 29 år, som jag deltagit i filialbank- eller enskilda bankers skötsel har jag mer och mer kommit till den åsigt, att nämnda sedelindragning svårligen kan ske utan betydliga olägenheter, om ej riksbanken inrättar afdelningskontor i hvarje residensstad och på viktigare platser, enär de enskilda bankerna måste indraga en stor del af sina kontor i mån af sedelutgifningsrättens upphörande. Jag frågar nu därför huru man skall kunna tänka sig, att enskilda bankernas sedelutgifning skall kunna utan stora omstörtningar upphöra, om man icke så småningom förbereder sig? Jag beklagar att icke bankoutskottet eller fullmäktige kunna göra en så enkel utredning som fordrats för att föreslå stället för det af utskottet tilltänkta nya kontoret. Och jag skulle därför nu helst vilja yrka återremiss, men, då jag icke vill förlänga riksdagsarbetet på något sätt, yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning gjordes enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till hvad utskottet i förevarande utlåtande hemställt och sedan derpå, att kammaren skulle afslå utskottets framställning äfvensom samtliga af utskottet i utlåtandet behandlade, vid denna riksdag väckta motioner; och förklarades den senare propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Föredrogs å nyo och bifölls sammansatta banko- och lagutskottets den 28 sistlidne mars och under gårdagen bordlagda utlåtande n:o 1, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till ny banklag.

Justerades fyra protokollsutdrag för detta sammanträde; hvarefter Kammaren åtskildes kl. 2,40 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.

Lördagen den 7 april.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr statsrådet friherre *von Essen* aflemnade Kongl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

- 1:o) angående afsöndring af jord från indragna militiebostället $\frac{1}{8}$ mantal Kärda klockaregård n:o 3 i Jönköpings län;
- 2:o) angående afsöndring af jord från indragna militiebostället Brunna i Torstuna socken af Vestmanlands län; och
- 3:o) angående afsöndring af jord från indragna militiebostället Ljung i Göteborgs och Bohus län.

Upplästes två inlemnade läkarebetyg af följande lydelse:

Landshöfdingen herr *H. Gyllenram* är genom sjukdom hindrad att tills vidare deltaga i Riksdagens öfverläggningar, hvilket intygas.

Stockholm den 6 april 1888,

E. G. Johnson,

med. d:r.

Herr baron *Fr. Barnekow* är för närvarande af sjukdom hindrad att fullgöra sitt riksdagsmannaupdrag, intygar på heder och samvete

Christianstad den 5 april 1888,

I. Ammitzböll.

prakt. läkare.

Efter föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, n:o 141, med delgifning af nämnde kammares beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande n:o 18, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om ändring i förordningen angående expeditionslösen den 7 december

1883, i fråga om lösen för gravationsbevis, beslöt Första Kam-maren, på hemställan af herr vice talmannen, att hänvisa detta ärende till sitt tillfälliga utskott n:o 2.

Upplästes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 28, till Konungen, angående anvisande af medel till odlingslånefonden m. m.

Upplästes och godkändes lagutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 27, till Konungen, om ändring af 6 kapitlet strafflagen.

Efter föredragning af de vid sammanträdets början aflemnade kongl. propositionerna blefvo desamma på begäran bordlagda.

Anställdes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande, af statsutskottet i dess memorial n:o 28 föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att Riksdagen på det sätt bifaller Kongl. Maj:ts framställning angående förbättring af de vid sjökrigsskolan anstälde lektorers löneförmåner, att till löneförbättring åt lärarne vid sjökrigsskolan dels må användas af kadetternas terminsafgifter, så vidt de dertill lemna tillgång, ett belopp af 1,300 kronor, dels ett extra anslag å 1,860 kronor anvisas för år 1889, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke blifvit af Riksdagen bifallen.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit så-lunda:

Ja — 103;

Nej — 21.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 147, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 65 ja och 141 nej, samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 168 ja och 162 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande, af statsutskottet i dess memorial n:o 31, punkten 1, förslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition.

Den, som vill, att, för beredande af arvoden åt de afdelningsområdesbefälhafvare, som äro anstälde i inskrifningsområden, som benämnas efter indelta infanteriets olika truppafdelningar och Vermlands fältjägarcorps, det nu till indelta arméns befälsaflöning utgående anslaget, 4,177,276 kronor, höjes med 45,960 kronor till 4,223,236 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har hvad Kongl. Maj:t föreslagit på så sätt bifallits, att för tillämpning af nya värnpligtslagens föreskrifter i fråga om de värnpligtiges inskrifning och redovisning m. m. på extra stat för år 1889 anvisats 77,500 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 90;

Nej — 38.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 148, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 66 ja och 146 nej, samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 156 ja och 184 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställdes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande, af statsutskottet i dess memorial n:o 31, punkten 3, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att Riksdagen — med godkännande af de i statsrådsprotokollet den 12 januari 1888 omförmälda grunder för organisation af en fästningsartilleribataljon å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg jemte hvad som dervid föreslagits beträffande personalens afföning — till genomförande af den del af bataljonens organisation, som enligt samma protokoll skulle ega rum under år 1889, anvisar, utöfver de för Svea artilleriregementes tre fästningskompanier och ett fästningskompani vid Göta artilleriregemente jemte befäl samt till arfvoden åt kommandant och place-major å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg nu anslagna medel, jemväl 10,400 kronor af reservartilleriets anslag samt såsom nytt anslag 86,400 kronor;

att sistnämnda anslagsbelopp, under benämning »fästningsartilleribataljonen å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg», uppföres under fjerde hufvudtiteln såsom *reservationsanslag* näst efter anslaget till fältartilleriet;

samt att de besparingar, som under uppsättningstiden kunna å de för fästningsartilleribataljonen sålunda afsedda medel beredas, må, i likhet med hvad förut vid uppsättning af nya trupper varit medgifvet, af Kongl. Maj:ts disponeras för bestridande af uppsättningskostnader och öfriga med organisationens genomförande förenade utgifter, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke blifvit af Riksdagen bifallen.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 104;

Nej — 25.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerat och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 149, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 85 ja och 127 nej, samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 189 ja

och 152 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Austälades jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande, af statsutskottet i dess memorial n:o 31, punkten 4, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att Riksdagen, i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag till fortsatt anskaffning af fältartillerimateriel på extra stat för år 1889 anvisar 400,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen till fortsatt anskaffning af fältartillerimateriel på extra stat för år 1889 anvisat 200,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 90;

Nej — 34.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 150, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 48 ja och 165 nej, samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 138 ja och 199 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anstälades jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande, af statsutskottet i dess memorial n:o 31, punkten 5, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att Riksdagen med bifall till Kongl. Maj:ts förslag till fortsatt anskaffning af nya och ändring af äldre infanteriammunitionsvagnar med tillhörande rid- och anspansspersedlar för år 1889 anvisar ett extra anslag af 30,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen till fortsatt anskaffning af infanteriammunitionsvagnar för år 1889 anvisat ett extra anslag å 20,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 96;

Nej — 32.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justerad och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 151, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 55 ja och 156 nej, samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 151 ja och 188 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Anställes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande, af statsutskottet i dess memorial n:o 31, punkten 6, föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som vill, att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag, till Karlsborgs fästningsbyggnad anvisar såsom extra anslag för år 1889 ett belopp af 150,000 kronor, deraf 50,000 kronor till förberedande arbeten å Vaberget, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen på det sätt bifallit Kongl. Maj:ts framställning, att Riksdagen till fortsättande af arbetena å Karlsborgs hufvudfästning beviljat ett extra anslag för år 1889 å 100,000 kronor.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 100;

Nej — 29.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 152, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 75 ja och 138 nej, samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 175 ja och 167 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställdes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande, med anledning af bevillningsutskottets i dess memorial n:o 7, punkten 2, framställda förslag, utaf båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som i likhet med Första Kammaren bifaller hvad bevillningsutskottet i 1:sta punkten af dess betänkande n:o 4 hemställt, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Viuner Nej, har Riksdagen i likhet med Andra Kammaren. bifallit Kongl. Maj:ts förslag med allenast den ändring att första stycket i § 8 af förslaget erhåller följande lydelse:

För hvarje telefonapparat, hvilken medelst en centraltelefonstation står i telefonförbindelse genom enskilde personer eller bolag tillhörig ledning med annan ort, till hvilken elektrisk stats-telegraf finnes från den ort, der telefonstationen är belägen, erlagge telefonstationens innehafvare en årlig afgift af 10 kronor. Sådan afgift erlægges dock icke för de apparater, hvilka anordnats af kongl. telegrafstyrelsen eller på statens bekostnad inrättas och underhållas.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 99;

Nej — 29.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 153, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 114 ja och 92 nej, samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 213 ja och 121 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Anställes jemlikt 65 § riksdagsordningen omröstning öfver följande, af bankoutskottet i dess memorial n:o 8 föreslagna och af båda kamrarne godkända voteringsproposition:

Den, som, i enlighet med bankoutskottets af Första Kammaren gillade förslag, vill

1:o.

att af riksbankens vinst för år 1887 ett belopp af 1,350,000 kronor öfverlemnas till statsverket samt återstoden 1,353,703 kronor 91 öre i riksbanken bibehålles, äfvensom

2:o

att statsverkets andel af bankovinsten för år 1887 skall af fullmäktige i riksbanken tillhandahållas statskontoret och utgå med en fjerdedel under loppet af hvarje af månaderna januari, april, juli och oktober år 1889, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutat, att riksbankens vinst för år 1887 skall bibehållas för bankens eget ändamål och att 500,000 kronor af nämnda vinst skola öfverföras till den för uppförande af nytt riksbankshus bildade fond.

Vid omröstningens slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda.

Ja — 89;

Nej — 38.

Sedan protokoll öfver omröstningen blifvit uppsatt, justeradt och afsändt till Andra Kammaren, ankom derifrån ett protokollsutdrag, n:o 154, som upplästes och hvaraf inhemtades, att omröstningen derstädes utfallit med 63 ja och 144 nej, samt att båda kamrarnes sammanräknade röster befunnits utgöra 152 ja och 182 nej, hvadan beslut i frågan blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionen.

Föredrogos å nyo och biföllos statsutskottets nedannämnda den 4 och 5 i denna månad bordlagda memorial:

n:o 32, med förslag till åtskilliga stadganden, hvilka böra införas i det nya reglementet för riksgäldskontoret; och

n:o 33, om anvisande af de i regeringsformens 63 § föreskrifna kreditivsummor.

Föredrogs å nyo och godkändes lagutskottets den 4 och 5 innevarande april bordlagda utlåtande n:o 36, i anledning af gjorda framställningar om ändringar i förordningen angående patent den 16 maj 1884 och lagen om skydd för varumärken den 5 juli samma år.

Tillkännagafs att Kongl. Maj:t genom offentligt anslag låtit bjuda och kalla denna lagtima riksdags samtliga ledamöter att måndagen den 9 innevarande månad kl. half tolf f. m. infinna sig på rikssalen för att der inhemta Kongl. Maj:ts nådiga svar å Riksdagens underdåniga skrifvelse den 28 sistlidne februari angående af Riksdagen beslutade ändringar i rikets grundlagar.

Justerades fem protokollsutdrag för detta sammanträde.

Herr *Clässon* väckte en motion, n:o 75, angående skrifvelse till Konungen med begäran om nådigt öfvervägande huruvida ej bestämmelsen att ändring i kammarrättens beslut i fattigvårdsmål må sökas hos Kongl. Maj:t skulle kunna upphävas.

Denna motion blef på begäran bordlagd.

Kammaren åtskildes kl. 1,45 e. m.

In fidem

A. von Krusenstjerna.
